

ПОЛОЖЕННЯ

про Центр вивчення поствоєнного суспільства Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Центр вивчення поствоєнного суспільства Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (далі – Центр) є структурним підрозділом факультету суспільних наук Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (далі – Університет) та функціонує на громадських засадах.

1.2. Центр у своїй діяльності керується Законами України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Указами Президента України, зокрема, постановами Кабінету Міністрів України, нормативними документами Міністерства освіти і науки України, Статутом Університету, Положенням «Про науково-дослідну частину ДВНЗ “УжНУ”», наказами та розпорядженнями ректора Університету, іншими нормативно-правовими й інструктивними матеріалами та цим Положенням.

1.3. Центр є відкритим для співробітництва з іншими організаціями незалежно від видів власності, закладами вищої освіти, науковими та науково-дослідними установами, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, іншими юридичними особами та громадянами для реалізації завдань, закріплених у цьому Положенні.

1.4. Центр створюється на науково-навчальній базі факультету суспільних наук та матиме відповідне матеріально-технічне забезпечення.

1.5. Офіційна назва Центру:

а) українською мовою: Центр вивчення поствоєнного суспільства Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»;

б) англійською мовою: Center for the Study of Postwar Society of the State Higher Educational Institution "Uzhhorod National University".

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Центр створюється з метою проведення наукових досліджень, навчальної діяльності та інноваційної роботи у сфері відбудови поствоєнного українського суспільства.

2.2. Мета діяльності Центру – забезпечити міждисциплінарне, науково обгрунтоване вивчення трансформацій українського суспільства в умовах післявоєнної реальності, зосереджуючись на соціальній інтеграції, адаптації спільнот, змінах у культурі, ідентичності, політичній участі та громадянській активності. Центр покликаний стати інтелектуальним майданчиком для осмислення та формування гуманітарної, соціальної політики, що відповідає викликам поствоєнного періоду.

2.3. Основними завдання Центру :

- а) аналітична підтримка поствоєнного відновлення України: розробка моделей політичної, економічної та соціальної реконструкції, адаптованих до українських умов; формування стратегій державної політики та участь у підготовці урядових рішень.
- б) збереження та систематизація знань про війну: документування, аналіз та архівація даних про наслідки війни, досвіду громад, мілітарних інновацій, соціокультурних змін і трансформацій ідентичності, щоб уникнути втрати унікальних знань.
- с) підготовка нової генерації експертів: створення платформи для навчання молодих дослідників, організація міжнародних стажувань, розвиток української школи поствоєнних студій.
- д) формування гуманітарної та соціальної політики: дослідження травмованих спільнот, розробка механізмів соціальної інтеграції,

репарацій, підтримки ветеранів, відновлення культурної спадщини та національної ідентичності в умовах післявоєнної трансформації.

2.4. Основними напрямками досліджень Центру є:

1. Вивчення політичних трансформацій та окреслення напрямків відбудови інститутів влади (еволюція політичних партій та рухів, роль ветеранських спільнот у політичному процесі; локальна політика та децентралізація, ефективність громад, нові моделі управління тощо).

2. Дослідження соціальної інтеграції, демографічних проблем та післявоєнних спільнот загалом спільноти (інтеграція внутрішньо переміщених осіб; соціальна адаптація ветеранів і членів їхніх родин, моделі підтримки громад; психологічна складова подолання посттравматичних синдромів тощо).

3. Регіональні студії та транскордонна співпраця: транскордонні проєкти з ЄС: досвід Угорщини, Словаччини, Румунії у відбудові після криз; моделі співпраці місцевих адміністрацій і громад з європейськими партнерами.

4. Вивчення нових моделей міжнародних відносин та безпекової архітектури Європи (роль України в новій європейській системі безпеки після завершення війни; трансформація відносин з країнами Центральної та Східної Європи; гуманітарна дипломатія Закарпаття.

5. Публічні політики відбудови та стратегічне планування, розробку державних і регіональних стратегій відновлення (інфраструктура, житло, екологія); оцінка ефективності використання міжнародної допомоги та інвестицій тощо.

6. Військово-громадянські відносини та безпекові студії (дослідження цивільно-військової взаємодії в громадах; роль територіальної оборони у місцевих системах безпеки; соціальні наслідки війни, зміна ролі військових у суспільстві після перемоги; психологічна реабілітація, ветеранські спільноти, громадські організації).

7. Інформаційна безпека, медіапростір і протидія дезінформації (вивчення поствоєнного інформаційного середовища; медіаграмотність і подолання інформаційних травм; аналіз пропаганди, фейків, маніпуляцій, які формують

сприйняття війни та відбудови; регіональна специфіка медіапростору Закарпаття).

8. Дослідження волонтерства як нового соціокультурного феномену.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Центр є структурним підрозділом факультету суспільних наук і підпорядковується ректору університету, проректору з наукової роботи, декану факультету.

3.2. Очолює Центр директор, який призначається наказом ректора Університету.

3.3. Директор здійснює загальне керівництво відповідно до вимог законодавства, забезпечує належний рівень трудової і виконавчої дисципліни, керує і організовує роботу, спрямовану на виконання поточних і перспективних завдань, представляє його в інших установах, закладах і організаціях.

3.4. Директор готує пропозиції щодо кандидатур своїх заступників, які здійснюють управління за окремими напрямками роботи та вносить пропозиції щодо штатної чисельності Центру з урахуванням наявного фінансування з джерел не заборонених законом.

5.5. Директор Центру в межах наданих йому повноважень:

- вирішує питання його діяльності, подає на затвердження ректору його структуру;

- видає розпорядження, обов'язкові для виконання всіма працівниками Центру;

- у співпраці з структурними підрозділами університету оформляє договори та кошториси за програмами науково-технічних проектів державних наукових і науково-технічних програм, міжнародними програмами, програмами Національного фонду досліджень України;

- забезпечує укладання договорів із міжнародного науково-технічного співробітництва та оформляє міжнародні контракти;

- забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку;

- визначає функціональні обов'язки працівників;

- щорічно звітує про діяльність Інституту на науково-технічній раді.

3.6. Директор зобов'язаний сприяти:

- високоефективній науковій та навчальній діяльності, впровадженню наукових розробок, створенню навчальних курсів, в тому числі за рахунок державного бюджету та позабюджетних коштів;

- дотриманню умов колективного договору;

- захисту відомостей, що складає державну, службову та комерційну таємницю;

- дотриманню чинного законодавства, зміцненню договірної, трудової дисципліни;

3.7. Для організації роботи за тематикою в Центрі, в залежності від наявного фінансування, можуть створюватись відділи, центри та лабораторії, що очолюються докторами філософії чи докторами наук, діяльність яких регулюється посадовими інструкціями.

В плануванні своєї наукової та навчальної роботи Центр спирається на:

- стратегічні пріоритети розвитку науки і техніки до 2027 року, що визначені Міністерством освіти і науки України;

- державні та галузеві науково-технічні програми;

- вирішення актуальних запитів стейкхолдерів Закарпатського регіону.

3.8. До реалізації проєктів Центру залучаються провідні викладачі Університету, фахівці у сфері транскордонного територіального співробітництва, науково-дослідних установ, закладів вищої освіти, громадських організацій та інших юридичних осіб як із України, так із-за кордону.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

4.1. Права та обов'язки Центру:

- на засадах академічної автономії планує і здійснює свою науково-навчальну, науково-дослідну діяльність, визначає стратегію та напрямки свого розвитку відповідно до напрямків науково-дослідної та науково-навчальної діяльності Університету, пріоритетів науки та на підставі договорів, що укладаються зі споживачами науково-дослідницької, аналітичної продукції

(робіт, послуг), у тому числі як з державними органами і відомствами, так і з іншими організаціями і суб'єктами господарювання та замовниками як із України, так із-за кордону;

- у встановленому порядку одержувати від структурних підрозділів Університету необхідну інформацію та матеріали для виконання доручень, що покладені на Інститут або належать до його компетенції;

- залучати до роботи у науково-дослідні та освітні групи на договірних засадах та на інших умовах як власних працівників, так і сторонніх фахівців і спеціалістів, як із України, так із-за кордону, які мають необхідну кваліфікацію у порядку, встановленому чинним законодавством;

- готувати проєкти договорів, згідно з чинним законодавством України, із споживачами наукової продукції, включаючи замовників з-за кордону, здійснювати зовнішньоекономічну діяльність, розвивати міжнародне, ділове науково-технічне співробітництво, обмін науковим досвідом, кадрами у сфері досліджень європейського територіального співробітництва;

- поповнювати та оновлювати матеріально-технічну базу для забезпечення фінансування наукових досліджень та розробок Університету за рахунок видатків загального фонду державного бюджету;

- створювати навчальний контент для мультидисциплінарних освітніх курсів, сприяти впровадженню асинхронної, дуальної та неформальної освіти для підвищення залученості студентів;

- створювати студентські осередки на факультетах (навчально-наукових інститутах) для здійснення наукової, навчальної, конструкторської та мистецької діяльності серед студентства;

- забезпечувати академічну незалежність у реалізації міжнародних проєктів з грантовою підтримкою.

4.2. Обов'язки Центру:

- при визначенні стратегії і напрямків наукових досліджень Центр керується, насамперед, пріоритетними напрямами розвитку науки і техніки, програмами науково-освітньої діяльності та планами роботи Університету;

- має сприяти підвищенню рівня науково-освітньої кооперації шляхом активізації та урізноманітнення форм роботи з установами Національної академії наук, органами публічної влади, міжнародними організаціями та зарубіжними університетами та науковими установами.

5. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ

5.1. Фінансування наукової, навчальної, науково-технічної та інноваційної діяльності Центру здійснюється за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, що виділяються на проведення фундаментальних, прикладних досліджень і розробок, коштів, що надійшли за надання послуг відповідно до функціональних повноважень, а також від грантової діяльності, госпдоговорів, власних надходжень Центру, спонсорів та інших надходжень, не заборонених законодавством України.

5.2. Центр забезпечує здійснення модернізації та оновлення своєї матеріально-технічної бази відповідно до потреб забезпечення діяльності за обраним науково-дослідницьким напрямом.

6. ПОРЯДОК РЕОРГАНІЗАЦІЇ

6.1. Реорганізація та ліквідація Центру проводиться за наказом ректора, на підставі рішень Вченої ради Університету.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Це Положення набирає чинності з моменту його затвердження Вченою радою Університету та уведення в дію наказом ректора.

7.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться рішенням Вченої ради Університету та вводяться в дію наказом ректора.

7.3. Відносини, що не врегульовані у цьому Положенні, регулюються законодавством України.